

Monolittblokka fra Hov har fått sin kopi

Tekst og foto: Thor Sørлие

Ved Hov, rett utenfor Halden, var det i sin tid et ytende liv av steinhoggere, koner og barn. Der ble blokka til det som skulle bli til Monolitten, Gustav Vigelands verdenskjente obelisk i Frognerparken, hogget ut i 1922.

Idd og Enningdalen Historielag har tidligere åpnet et steinhogger-museum på Prestebakke utenfor Halden, og på Geologiens Dag i år kunne de og Haldens ordfører Thor Edquist åpne den

2,5 x 2,5 x 17 meter «trekassa» foran mange hundre fremmøtte. Den ligger der

som en kopi av blokka før den ble skipet ut. Mange dugnadstimer er gått med til å bygge kopien og rydde området rundt, så her har historielaget gjort en flott jobb. «Monolittblokka» huser nå en utstilling av bilder som viser uttaket av blokka og transporten til Oslo. Denne transporten kan du for øvrig lese mer om i Dagfinn Trømborgs artikkel i Stein 1/2014.

I tillegg vil det komme opp en utstilling av verktøy og annet fra steinhogger-tiden, samt en geologisk utstilling som Østfold Geologiforening er behjelpelig med.

«Monolittblokka» – 2,5 x 2,5 x 17 meter – som viser historien.

På åpningsdagen deltok også 6. klasse på Folkvang skole med aktivitetsløype for barna. Fine steiner og forstørrelsesglass ble delt ut til deltakerne i forbindelse med Geologiens Dag.

6. klassen har, gjennom Norsk Kulturarv og deres aktivitetsprogram «Rydd et kulturminne», bidratt med å lage ei kunnskapsløype for barn rundt

Jesper og Stine ved en av postene i Kunnskapsløypa.

Arbeidsgjengen fra Idd og Enningdalen Historielag tar seg ei lita pause.

Romeo, Nikolai, Ayub og Ludvig er fornøyd med resultatet.

6. klasse ved Folkvang skole fotografert ved den gamle brygga etter jobben.

«Monolitt-blokka». Her kan barna ved hjelp av spørsmål og svar bli mer kjent med geologien, naturen og Monolitten. Klasser og foreninger kan søke Norsk Kulturarv om støtte til å rydde et kulturminne i nærområdet, noe som er en spennende og lærerik måte å lære mer om historiske minner som er i ferd med å gå i glemmeboka. Tidligere har elever ved Folkvang skole også ryddet og skiltet til «Karl XIIIs bakerovn», ei lita hule fra siste istid. Den ligger på en høyde, der man vet at svenskekongen i 1716-18 hadde stasjonert sine soldater.

Det gamle granittbruddet er igjen blitt et attraktivt område og historien fra virksomheten langs Iddefjorden er i dag tilgjengelig igjen for fastboende og turister. Kanskje dampbåten Tista neste sommer tar med interesserte fra Haldens vakre havn ut til «Monolittblokka» og bruddet på Hov?

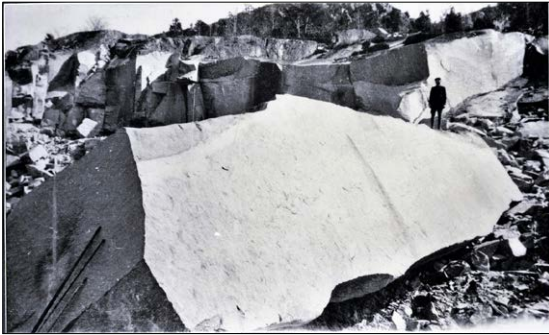
Kanskje dette kan være til inspirasjon for andre historielag eller skoleklasser? Mange har noe spennende i sitt nærmiljø som kan være i ferd med å slukes av tidens tann eller av naturen. Finn et passende sted, og jeg vil garantere dere en spennende og meningsfylt oppgave!

Det var folksomt på åpningen av «Monolittblokka». Foto: Ulf Vidar Larsen

Nedenfor ser du noen gamle bilder som viser det spennende uttaket av Monolittblokka og den utrolige reisen mot Oslo. 9. september 1926 startet reisen til den 270 tonn tunge og 17,4 m lange blokka, som flere tiår senere skulle bli perlen i Gustav Vigelands park på Frogner. Den utrolige

historien startet på Theatercafeen i Oslo i 1922, der Vigeland og «granittkongen» Andres Beer spilte kort. Vigelands ønske var en obelisk i marmor, Beer fortalte om den flotte Iddefjordsgranitten og Vigeland lot seg overtale.

Råblokka. Foto: Haakon Eeg-Henriksen/NCC

Blokka og lekterne.
Foto: Haakon Eeg-Henriksen/NCC

Blokka i Iddefjordsgranitt klargjøres for transporten i 1922. Foto: Haakon Eeg-Henriksen.